

L'Enramada

A Joaquim Ruyra

Els amics de la infantesa, veïns, en Josep, en Jaume i jo, i les nostres balladores, agafats de la mà, abans de començar la dansa, endiuementjats, potser amb corbata, però amb pantalons curts, entre els adults, les noies amb alguna flor al cap, un clavell, la penya d'homes casats de poc, amb un barret de palla, comencen a voltar per la plaça mentre la cobla interpreta una passada interminable. L'espai és un corraló irregular amb una mica de baixada, que es fa més dreta al costat de la font, on comencen el carrer i el veïnat. Quan les parelles desfilen de baixada fan una impressió imponent, compassades, lluents, sota els til·lers que prolonguen l'efecte que fan les branques de vern sobre les parets esportellades de les primeres cases de pisos que es van construir al poble. Hi ha un fregadís de fulles, de branques i pantalons.

Hi ha la cobla en ple concert, sobre la mica d'escenari. Han enretirat les taules de billar. A totes les taules hi ha plates amb pinyols de llimona i suc d'escabetx. En Josep té un paquet de Phillip Morris que és de plàstic. És de color verd fosc, perquè és un tabac mentolat. Treu un cigarret, se'l posa als llavis i aprofita per ensenyar el paquet. Al got llarg hi ha un glaçó gairebé sencer i una rodella de llimona. No sabem què fer amb el vermut i ens el bevem d'un glop o dos, com si fos Coca-Cola. En Josep del Casino va amunt i avall del saló amb plates carregades de plats que, a sobre, hi tenen una petita safata amb olives o escopinyes, o una bossa de patates rosses, blanca i

vermella, que s'obre amb un pet. El tio serveix la gent gran de la barra. La meva balladora, la Carmen, és rossa com un fil d'or. Duu un vestit que li prem el pit i la fa semblar encara més plana. De baix té el caient fins al genoll, gens atrevit perquè és un vestit de nena. Jo duc una sahariana amb unes solapes obertes, per posar-hi un mocador de coll: un vestit excèntric per subratllar que no som com els altres, que venim de fora. En aquest ambient els amics, amb les seves noies, que coneixen més que no pas jo la meva balladora, no semblen els meus amics. Trec un cigarret del paquet que m'ha regalat la Carmen. La meva mare no s'ha pogut oposar al costum de regalar tabac al noi, a condició que no me'l fumi. Acabarà a la butxaca del meu pare. Faig dues pipades i el deixo en el cendrer on hi ha, abonyegats, tots els cigarrets que hem encès i no hem fumats.

El vent fa vibrar uns filats de banderetes de paper, que fan com un serrell. Amb el concert i el vermut s'ha fet tard, no es veu ningú pel carrer. El soroll dels serrells de paper ens acompanya mentre pugem des de la carretera. Repenjades a les parets, les branques de vern han començat a marcir-se. Encara hi ha alguna branca grossa, ben regada de saba, amb fulles verdes. Però les filles de les filles d'aquestes branques tenen unes fulles seques que es cargolen com macarrons i deixen veure les nervadures en relleu. Davant la porta de l'hostal, el filat fa zigzagues, amb banderes catalanes, britàniques, franceses, alemanyes, japoneses, italianes. La fila que ens agrada més és la que té la bandera dels Estats Units. *Aquella, quina bandera és? L'holandesa.* Hi ha les taules i les cadires buides, perquè tothom és al menjador: hora de dinar els clients. Travessem l'entrada on hi ha el bar i la saleta d'estar amb la boca de la llar de foc, on ara hi ha un ram de flors d'hortènsia seques. La meva mare ens ha parat una taula, una mica arraconada, perquè quan la gent surti de dinar no ens diguin coses que ens avergonyeixin. Venen la mare i l'àvia, i parlem amb la Carmen, que respon somrient però seriosa. Porten els entremesos que han fet quan tocava, a l'hora que havia de dinar tothom, i que ens han guardat a la nevera. El pilonet d'amanida russa està una mica fred. La

meva mare ha fet posar un parell més de talls de llonganissa i catalana, perquè els plats facin més goig. Ens mengem en silenci els canelons i el pollastre amb prunes. Prenem un cafè amb dues bossetes de sucre cadascun. Després, com que no tenim edat per anar al ball, ens envien al cinema. La meva mare em diu que convidi la noia, a la mitja part. El bar del cine és folrat de vellut vermell. Hi torna a haver en Josep del Casino, que omple gots de Coca-Cola i posa al damunt d'un platet una bossa de cacauets. Quan ha de començar la pel·lícula un mecanisme fa córrer una cortina de vellut gruixuda i després una altra, blanca i prima. Quan tornem a casa, la mare de la meva balladora, que l'ha vingut a buscar, ens espera parlant amb la meva mare a la terrassa de l'hostal. «Com ha anat, això, parella?» No ens hem dit res en tot el dia i ara diem que bé. L'any vinent que ballin també els germans petits: dues noies i dos nois. Les mares són felices pensant en els dos nens amb sahariana i mocador i les dues germanes amb el vestit que aplanava el pit i la faldilleta prisada.

Però l'any que ve la Carmen i jo ja no voldrem ballar. La nit de la passada, quan comença la festa, sortiré a fer un volt i a veure els ninots que han posat al carrer, amb uns cartells al pit que diuen qui són, què fan i de què se'n riuen. A la tarda aniré amb en Joan de can Torrent al rec a tallar les branques de vern per fer el guarnit, i faré veure que aguanto l'escala quan, en el mateix clau de cada any, penjaran les garlandes i les tires de paper que són com un serrell. I aniré desplegant les banderetes, una cap a la dreta i una cap a l'esquerra, perquè no s'entortolliguin i es puguin penjar de cap a cap de carrer, entre les branques dels til·lers. Però quan comenci la passada, no sortiré amb el ciri, darrere la cobla, que toca la cançó que sap tothom. I quan una cordada de mosses, per atreure l'atenció, passarà cridant i xisclant sense motiu, jo m'amagaré dins de casa i, al taulell del bar, parlaré amb un client, a qui tampoc no agrada el soroll. Amb qualsevol excusa aniré cap dins al menjador, a la cuina o a les habitacions on dormim la meva mare, la meva àvia i jo, per no sentir l'alegria dels altres. Què se

me'n donen, les galindaines de la festa?, diré per mi, rancorós. Avesat des de la infantesa a estar sol, no em fa res estar-m'hi també avui. Veig les coses tan clares i no sé com explicar-les: només em queden el sospir i l'exclamació. Soc el que no balla. Si trobés la noia que vull, què li diria? Com la saludaria? Sortiré al carrer i m'amagaré darrere el test que té la mata més grossa. Veuré ballar la sardana nocturna, que es repetirà dues o tres vegades. El flabiol i el tamborí donaran el senyal de tornar a començar. A cada represa, els balladors deixaran anar un crit, com si la cobla els tingués castigats a ballar. No em queixaré dels altres, em queixaré de mi: de no saber divertir-me. Abans i després de la festa, quan sigui l'hora de moure els testos que embarassen el pas, seré el primer. Però el ball, no. Un tro sec farà trontollar els vidres. Plourà una estona intensament. Després, les gotes tremoladores que penjaven com una filera de gemmes sota els passamans dels balcons i sota el relleix de les teulades aniran caient i es dissoldran en la humitat de l'aire.

Això serà la primavera de l'any que ve, quan tornin a ser les Enramades. L'endemà de la ballada d'aquest any, al despatx, en una quartilla que duu el nom de l'Hostal Castell, escric: «Carmen, ayer fue un día inolvidable». El carter, que és fill del sagristà, té la barbata sortida, camina molt de pressa, és simpàtic. Entra i surt de les cases amb una cartera de pell. Perquè no deixi les cartes llençades de qualsevol manera a l'entrada de l'hostal, la meua mare ha fet instal·lar una petita bústia. Jo en tinc la clau: soc l'encarregat d'obrir-la, treure'n les cartes i els diaris dels subscriptors i repartir-los a les taules dels clients. També miro si n'hi ha cap per a mi: cartes de noies amb qui no he parlat mai. N'hi ha una de la Carmen: «Julián, toda tu familia tuvo muchas atenciones conmigo, fue muy buena la celebración de las Enramadas». Aquella carta que no diu res no és una carta com les altres: és un ceptre màgic, un ventall de felicitat que espargeix un airet que afalaga, una veu harmoniosa que va dreta al cor:

—Éts estimat.

Amb la carta a la mà entro corrents al menjador.

Barcelona i Arbúcies,
primavera-tardor de 2020